

Beata Bilaska-Zaleska

## CLAVARIA ROSEA - PIERWSZE NOTOWANIE W POLSCE

### *Clavaria rosea* – the first record in Poland

*Clavaria rosea* Dalman: Fr. należy do grzybów podstawkowych *Basidiomycota*, rzędu pieczarkowców *Agaricales*, rodziny goździenicowatych *Clavariaceae* (Kirk 2017).

Opisany został po raz pierwszy w 1811 roku przez szwedzkiego lekarza i przyrodnika Johana Wilhelma Dalmana. Występuje w Europie i Ameryce Północnej. W Europie jest gatunkiem rzadko spotykanym i zagrożonym, ze względu na zanik typowych dla niego środowisk (murawy) poprzez ich sukcesywne zarastanie lub intensywne nawożenie oraz zakwaszanie siedlisk (The Global Fungal Red List Initiative 2018).

W Polsce rodzaj goździeniec *Clavaria* reprezentowany jest przez 8 gatunków. *Clavaria rosea* nie był dotąd wykazywany w literaturze z naszego kraju (Wojewoda 2003, Kujawa 2016). Wszystkie goździenice występujące w Polsce tworzą owocniki naziemne, o cylindrycznym lub maczugowatym kształcie i gładkim hymenoforze, pokrywającym całą powierzchnię. Owocniki *Clavaria rosea* wyrastają w skupiskach na ziemi, pojawiają się jesienią, na glebie wapiennej, bogatej w próchnicę, na łąkach, w lasach liściastych i mieszanych (Hansen i Knudsen 1997, The Global Fungal Red List Initiative 2018).

Stanowisko *Clavaria rosea* (fot. 1) zostało znalezione 25.10.2017 (leg. Beata Bilaska-Zaleska i Marek Zaleski, det. Waldemar Czerniawski i Barbara Grzesiak) na terenie RDLP Szczecinek, Nadl. Czarnobór, L. Krągi, oddział i wydzielenie 225f, 5 km na południowy wschód od miejscowości Borne Sulino (woj. zachodniopomorskie, powiat szczecinecki, gmina Borne Sulino), ATPOL: BB-77 (współrzędne: szer. geogr.: 53.5633646262621, dł. geogr.: 16.604779237815706; DMS: 53° 33' 48.113" N, 16° 36' 17.205" E).

Różowe, krusze, nierozgałęzione, z zaokrąglonymi szczytami, osiągające 2-5 cm wysokości owocniki wyrastały obok siebie w czterech niewielkich zgrupowaniach w odległości około 10 cm (fot. 2), na poboczu drogi w lesie, w pasie pozbawionym drzew, na murawie z jastrzębcem kosmaczkiem, na skraju niewielkiego wrzosowiska sąsiadującego z młodnikiem brzoźwososnowym. Zarodniki znalezionych owocników są gładkie, pestkowate, hialinowe, nieamyloidalne o rozmiarach 6.5-7.8 × 2.5-3,2 μm. Sprzążek brak.

Dla znalezionego gatunku proponujemy polską nazwę goździeniec różowy, która jest prostym tłumaczeniem nazwy łacińskiej i oddaje dobrze makroskopowe cechy owocników.

Stanowisko, ze względu na swoją lokalizację (na przydrożu) może być zagrożone poprzez naturalną sukcesję oraz prace gospodarcze w lesie. Powinno zostać zabezpieczone oraz monitorowane. Warto także przeprowadzić poszukiwania w całym kompleksie leśnym (na obszarze Nadl. Czarnobór i Borne Sulino) w celu sprawdzenia innych miejsc występowania tego grzyba.

Suchy okaz przekazany został do Stacji Badawczej IŚRiL PAN w Turwi.



Fot.1 Owocniki *Clavaria rosea* (fot. Marek Zaleski).

Photo 1. *Clavaria rosea* fruit bodies (photo by Marek Zaleski).



Fot.2 Owocniki *Clavaria rosea* (fot. Beata Bilska-Zaleska).

Photo 2. *Clavaria rosea* fruit bodies (photo by Beata Bilska-Zaleska).

## Podziękowania

Serdecznie dziękuję dr Barbarze Grzesiak i Waldemarowi Czerniawskiemu za pomoc w oznaczeniu *Clavaria rosea* oraz za pomoc podczas pisania niniejszej pracy.

## LITERATURA

- KIRK P.M. 2017. Species Fungorum (version Jan 2016). In: ROSKOV Y., ABUCAY L., ORRELL T., NICOLSON D., BAILLY N., KIRK P., BOURGOIN T., DEWALT R.E., DECOCK W., DE WEVER A., VAN NIEUKERKEN E., ZARUCCHI J., PENEV L. (Eds.). Species 2000 & ITIS Catalogue of Life, 30th January 2017. Species 2000. Dostęp: 08.02.2017. [[www.catalogueoflife.org/col/](http://www.catalogueoflife.org/col/)].
- KUJAWA A. 2016. Grzyby makroskopijne Polski w literaturze mykologicznej. In: SNOWARSKI M. Atlas grzybów Polski. Dostęp 05.08.2016. [<http://www.grzyby.pl/grzyby-makroskopijne-Polski-w-literaturze-mikologicznej.htm>].
- HANSEN L., KNUDSEN H. 1997. Nordic Macromycetes Vol. 3. Heterobasidioid, Aphyllophoroid and Gasteromycetoid Basidiomycetes. Nordsvamp. Copenhagen.
- The Global Fungal Red List Initiative 2018. Dostęp 06.05.2018. [[http://iucn.ekoo.se/iucn/species\\_view/187233](http://iucn.ekoo.se/iucn/species_view/187233)].
- WOJEWODA W. 2003. Checklist of Polish larger Basidiomycetes. In: MIREK Z. (Ed.). Biodiversity of Poland 7. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.

## Summary

The first site of *Clavaria rosea* in Poland was described. The features of fruit bodies and ecological preferences of the species were characterised. The specimens were found in the Czarnobór Forest District, on a forest roadside, on a grassland with the Mouse-ear Hawkweed *Hieracium pilosella*, near a heath and a young birch-pine stand.

Adres autora:

Beata Bilka-Zaleska  
ul. M. Reja 1/6, 78-400 Szczecinek  
e-mail: b.beti@wp.pl